

PIEŅEMTIE TEKSTI

P8_TA(2017)0017

Tiesiskuma krīze Kongo Demokrātiskajā Republikā un Gabonā

Eiropas Parlamenta 2017. gada 2. februāra rezolūcija par tiesiskuma krīzi Kongo Demokrātiskajā Republikā un Gabonā (2017/2510(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Kongo Demokrātisko Republiku (KDR),
- ņemot vērā ES delegācijas KDR paziņojumus par cilvēktiesību stāvokli šajā valstī,
- ņemot vērā 2016. gada 18. oktobrī un 2016. gada 31. decembrī Kongo Demokrātiskajā Republikā panāktās politiskās vienošanās,
- ņemot vērā Komisijas priekšsēdētāja vietnieces / Savienības augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos *Federica Mogherini* 2016. gada 18. decembra paziņojumu par nespēju panākt vienošanos Kongo Demokrātiskajā Republikā,
- ņemot vērā Komisijas priekšsēdētāja vietnieces / Savienības augstās pārstāves preses pārstāvja 2016. gada 23. novembrī paziņojumu par pašreizējiem politiskajiem centieniem Kongo Demokrātiskajā Republikā,
- ņemot vērā Padomes 2016. gada 23. maija un 2016. gada 17. oktobra secinājumus par KDR,
- ņemot vērā ES 2016. gada 2. augusta un 2016. gada 24. augusta vietējos paziņojumus par KDR vēlēšanu procesu pēc nacionālā dialoga uzsākšanas KDR,
- ņemot vērā ANO Drošības padomes rezolūcijas par KDR, it īpaši rezolūciju Nr. 2293(2016) par sankciju režīma atjaunošanu pret KDR un ekspertu grupas pilnvaru termiņa pagarināšanu un rezolūciju Nr. 2277(2016), ar ko atjaunoja pilnvaras ANO Stabilizācijas misijai KDR (*MONUSCO*),
- ņemot vērā ANO Drošības padomes 2016. gada 15. jūlija un 2016. gada 21. septembra paziņojumus presei par stāvokli KDR,
- ņemot vērā 2015. gada 27. jūlijā publicēto ANO Augstā cilvēktiesību komisāra gada

ziņojumu par cilvēktiesību stāvokli KDR,

- ņemot vērā ANO ģenerālsekretāra 2016. gada 9. marta ziņojumus par ANO Stabilizācijas misiju Kongo Demokrātiskajā Republikā un par miera, drošības un sadarbības programmas īstenošanu Kongo Demokrātiskajā Republikā un reģionā,
- ņemot vērā Āfrikas Savienības, Apvienoto Nāciju Organizācijas, Eiropas Savienības un Starptautiskās Frankofonijas organizācijas 2016. gada 16. februāra un 2016. gada 5. jūnija kopīgos paziņojumus presei par iekļaujoša politiskā dialoga nepieciešamību Kongo Demokrātiskās Republikas un par to apņemšanos atbalstīt KDR pušu centienus panākt demokrātijas nostiprināšanos šajā valstī,
- ņemot vērā Kongo Demokrātiskās Republikas un reģiona pamatnolīgumu par mieru, drošību un sadarbību, kas 2013. gada februārī parakstīts Adisabebā,
- ņemot vērā Eiropas Savienības vēlēšanu novērošanas misijas (*EOM*) nobeiguma ziņojumu,
- ņemot vērā Komisijas priekšsēdētāja vietnieces / Savienības augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos un starptautiskās sadarbības un attīstības komisāra *Neven Mimica* 2016. gada 24. septembra kopīgo paziņojumu pēc Gabonas Konstitucionālās tiesas paziņojuma par oficiālajiem prezidenta vēlēšanu rezultātiem,
- ņemot vērā Komisijas priekšsēdētāja vietnieces / Savienības augstās pārstāves preses pārstāvja 2016. gada 11. septembra paziņojumu par Gabonu,
- ņemot vērā Āfrikas Savienības 2016. gada 1. septembra paziņojumu presei, kurā nosodīta vardarbība pēcvēlēšanu konfliktā Gabonā un prasīta tā miermīlīga atrisināšana,
- ņemot vērā ES ikgadējo ziņojumu par cilvēktiesībām un demokrātiju pasaulē 2014. gadā, ko Eiropas Savienības Padome pieņēma 2015. gada 22. jūnijā,
- ņemot vērā 11. Eiropas Attīstības fonda laikposmam no 2014. līdz 2020. gadam valsts indikatīvo programmu, kuras prioritāte ir stiprināt demokrātiju, labu pārvaldību un tiesiskumu,
- ņemot vērā ĀKK un ES Apvienotās parlamentārās asamblejas 2011. gada 18. maija rezolūciju par nākotnes izaicinājumiem attiecībā uz demokrātiju un konstitucionālās kārtības ievērošanu ĀKK un ES valstīs un 2013. gada 27. novembra rezolūciju par tiesiskuma ievērošanu un objektīvas un neatkarīgas tiesu varas nozīmi,
- ņemot vērā Gabonas Republikas un Eiropas Savienības parakstīto saprašanās memorandu par ES vēlēšanu novērošanas misiju (*EOM*),
- ņemot vērā Kongo Demokrātiskās Republikas un Gabonas Republikas konstitūcijas,
- ņemot vērā 1981. gada jūnija Āfrikas Cilvēktiesību un tautu tiesību hartu,
- ņemot vērā Āfrikas Demokrātijas, vēlēšanu un pārvaldības hartu,
- ņemot vērā Āfrikas Savienības Deklarāciju par demokrātisku vēlēšanu pārvaldības principiem Āfrikā (2002. gads),

- ņemot vērā ANO Starptautisko cilvēktiesību hartu,
 - ņemot vērā Kotonū nolīgumu,
 - ņemot vērā Reglamenta 123. panta 2. un 4. punktu,
- A. tā kā tiesiskums, pārskatatbildība, cilvēktiesību ievērošana un brīvas un godīgas vēlēšanas ir ikvienas funkcionējošas demokrātijas pamatelementi; tā kā šie elementi ir apdraudēti dažās Subsahāras Āfrikas valstīs, it īpaši KDR un Gabonā, un tādējādi šīs valstis nonākušas ilgstošā politiskas nestabilitātes un vardarbības periodā;
 - B. tā kā jaunākais piemērs ir par 2016. gada prezidenta vēlēšanu uzvarētāju pasludinātais Gabonas līdzšinējais prezidents *Ali Bongo*, kurš pie varas ir jau kopš sava tēva *Omar Bongo* nāves 2009. gadā; tā kā starptautiskie novērotāji, jo īpaši ES vēlēšanu novērošanas misija, norādīja uz nepārprotamiem trūkumiem vēlēšanu rezultātu apkopošanā;
 - C. tā kā viņa galvenais konkurents *Jean Ping* nekavējoties apstrīdēja un nosodīja šo vēlēšanu rezultātu; tā kā Konstitucionālajā tiesā tika iesniegta apelācijas sūdzība par pārkāpumiem vēlēšanu norisē un aicinājums balsis pārskaitīt, taču tiesa galu galā rezultātu apstiprināja; tā kā apelācijas sūdzības izskatīšana tomēr nav kļiedējusi visas šaubas par prezidenta vēlēšanu rezultātiem;
 - D. tā kā KDR prezidents *Joseph Kabila*, kurš ir amatā kopš 2001. gada, ir novilcinājis vēlēšanas un saglabājis varu pēc konstitūcijā paredzētā pilnvaru termiņa beigām; tā kā tas visā valstī izraisījis nepieredzētu politisku spriedzi, nemierus un vardarbību;
 - E. tā kā vardarbība saasinājās pēc prezidenta *J. Kabila* pilnvaru termiņa beigām, izraisot vismaz 40 cilvēku bojāeju sadursmēs starp protestētājiem un drošības spēkiem; tā kā ANO informācija liecina, ka 107 cilvēki ir tikuši ievainoti vai cietuši no nežēlīgas apiešanās un vismaz 460 cilvēki ir tikuši apcietināti;
 - F. tā kā 2016. gada 18. oktobrī tika parakstīts nolīgums starp prezidentu *J. Kabila* un daļu no opozīcijas par prezidenta vēlēšanu atlikšanu līdz 2018. gada aprīlim; tā kā pēc mēnešiem ilgām sarunām 2016. gada 18. oktobra nolīguma puses 2016. gada 31. decembrī panāca vispārēju un iekļaujošu politisko vienošanos; tā kā šī vienošanās paredz pirmo miermīlīgo varas nodošanu valstī kopš 1960. gada, nacionālās vienotības pagaidu valdības iecelšanu, vēlēšanu sarīkošanu līdz 2017. gada beigām un prezidenta *J. Kabila* atkāpšanos no amata;
 - G. tā kā abās valstīs izcēlās ielu demonstrācijas, kuras tika vardarbīgi apspiestas, un daudzi cilvēki ir gājuši bojā; tā kā iestādes ir vērsušās pret opozīcijas dalībniekiem un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem, kuri iebilst valdošajām aprindām; tā kā cilvēktiesību grupas pastāvīgi ziņo par to, ka cilvēktiesību un vārda un pulcēšanās brīvības situācija arvien pasliktinās, tostarp pret miermīlīgiem demonstrantiem tiek izmantots pārmērīgs spēks, patvaļīgas apcietināšanas un ieslodzījumi, kā arī pieaug politiski motivētu tiesas procesu skaits;
 - H. tā kā ir būtiski pasliktinājusies situācija attiecībā uz plašsaziņas līdzekļu brīvību, kuru ierobežo pastāvīgie draudi un uzbrukumi žurnālistiem; tā kā iestādes ir slēgušas plašsaziņas līdzekļus un radio stacijas, turklāt ierobežojumi noteikti arī internetā un sociālajos tīklos;
 - I. tā kā viena no demokrātijas pazīmēm ir ievērot konstitūciju, kas ir pamatā valstij,

iestādēm un tiesiskumam; tā kā mierīgas, brīvas un godīgas vēlēšanas šajās valstīs ievērojami palīdzētu risināt Centrālāfrikas reģiona problēmas saistībā ar demokrātisko progresu un varas pāreju;

- J. tā kā 11. Eiropas Attīstības fonda 2014.–2020. gadam valsts indikatīvās programmas prioritāte ir stiprināt demokrātiju, labu pārvaldību un tiesiskumu; tā kā gan ES, gan tās partneri Āfrikā ir nopietni ieinteresēti demokrātijas attīstības nepārtrauktības nodrošināšanā un pienācīgi funkcionējošas konstitucionālās sistēmas izveidē,
1. pauž nožēlu par bojā gājušajiem pēdējo dažu mēnešu laikā notikušajās demonstrācijās un pauž visdziļāko līdzjūtību upuru ģimenēm un KDR un Gabonas iedzīvotājiem;
 2. pauž nopietnas bažas par aizvien nestabilāko situāciju abās valstīs; mudina iestādes un galvenokārt prezidentus ievērot starptautiskās saistības, nodrošināt cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošanu un īstenot pārvaldību, stingri ievērojot tiesiskumu;
 3. stingri nosoda visu veidu vardarbību Gabonā un KDR, cilvēktiesību pārkāpumus, patvaļīgus arestus un nelikumīgu aizturēšanu, pilsoniskās sabiedrības un opozīcijas dalībnieku politisko iebiedēšanu, kā arī pārkāpumus attiecībā uz preses brīvību un vārda brīvību prezidenta vēlēšanās; aicina atcelt visus ierobežojumus plašsaziņas līdzekļiem un atbrīvot visus politiski ieslodzītos;

Gabona

4. uzskata valsts prezidenta vēlēšanu rezultātus par nepārredzamiem un ļoti apšaubāmiem, un tas ļauj apstrīdēt prezidenta *Ali Bongo* leģitimitāti; pauž nožēlu par to, ka pārsūdzības procedūra, kuras rezultātā *Ali Bongo* tika pasludināts par vēlēšanu uzvarētāju, noritēja nepārskatāmi un par to, ka Konstitucionālā tiesa pienācīgi neņēma vērā konstatētās nepilnības dažās provincēs, jo īpaši Augšogoves provincē, kas atrodas pilnīgā *Ali Bongo* kontrolē; pauž nožēlu par Konstitucionālās tiesas atteikumu pārskaitīt balsis un salīdzināt vēlēšanu zīmes, pirms tās tika iznīcinātas;
5. pauž nopietnas bažas par politisko krīzi Gabonā un vardarbību starp protestētājiem un drošības spēkiem pēc 2016. gada prezidenta vēlēšanu rezultātu paziņošanas;
6. stingri nosoda iebiedēšanu un draudus, kas vērsti pret Eiropas Savienības vēlēšanu novērošanas misijas personālu, un misijas neitralitātes un pārredzamības apšaubīšanu; pauž dziļu nožēlu par to, ka, neskatoties uz Vienošanās protokolu, kas parakstīts kopīgi ar Gabonas valdību, ES vēlēšanu novērošanas misijai tika piešķirta tikai ierobežota piekļuve gan centralizētajai balsu skaitīšanai vietējās vēlēšanu komisijās, gan Valsts vēlēšanu komisijas (*CENAP*) galvenajā birojā, un tas liedza ES vēlēšanu novērošanas misijai uzraudzīt svarīgus prezidenta vēlēšanu procesa posmus;
7. ņem vērā plānoto nacionālā dialoga uzsākšanu, kā ierosinājis *Ali Bongo*; pauž šaubas par šādu procesu uzticamību un lietderību; norāda, ka vadošais opozīcijas politiķis *Jean Ping* atsakās tajā piedalīties un ir uzsācis un noslēdzis pats savu nacionālo dialogu;
8. mudina Gabonas valdību veikt visaptverošu un ātru vēlēšanu sistēmas reformu, ņemot vērā ES vēlēšanu novērošanas misijas ieteikumus, nolūkā to uzlabot un padarīt pilnībā pārredzamu un uzticamu; uzsver, ka Gabonas iestādēm ir jāgarantē pilnīga un patiesa sadarbība ar visām attiecīgajām valsts un starptautiskajām ieinteresētajām personām, lai nodrošinātu, ka nākamās parlamenta vēlēšanas ir pilnībā pārredzamas un taisnīgas un

notiek brīvos, demokrātiskos, iekļaujošos un mierīgos apstākļos;

9. prasa neatkarīgi un objektīvi izmeklēt ar vēlēšanām saistīto vardarbību un apsūdzības par nopietniem cilvēktiesību un pamatbrīvību pārkāpumiem un uzsver nepieciešamību nodrošināt, ka visi par vainīgiem atzītie tiek saukti pie atbildības; turklāt aicina ES sadarbībā ar ANO un Āfrikas Savienību turpināt rūpīgi pārraudzīt vispārējo situāciju Gabonā un ziņot par visiem gadījumiem, kad tiek pārkāptas cilvēktiesības un pamatbrīvības; norāda uz prasībām veikt Starptautiskās Krimināltiesas (*ICC*) pirmstiesas izmeklēšanu par pēcvēlēšanu vardarbību;
10. mudina Padomi, līdzko pastiprinātajā politiskajā dialogā nenotiek virzība, nekavējoties sākt apspriešanās procesu saskaņā ar Kotonū nolīguma 96. pantu; aicina Padomi gadījumā, ja apspriešanās procesā nevar panākt vienošanos, apsvērt iespējas noteikt mērķtiecīgas sankcijas pret personām, kuras ir atbildīgas par pēcvēlēšanu vardarbību, cilvēktiesību pārkāpumiem un apdraudējumu demokrātiskajam procesam valstī;

Kongo Demokrātiskā Republika:

11. pauž nožēlu par KDR valdības nespēju sarīkot prezidenta vēlēšanas konstitūcijā noteiktajā termiņā; atkārtoti aicina veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai radītu labvēlīgu vidi brīvām, taisnīgām un uzticamām vēlēšanām, kas jāsarīko ne vēlāk kā 2017. gada decembrī pilnīgā saskaņā ar Kongo Demokrātiskās Republikas konstitūciju un Āfrikas Demokrātijas, vēlēšanu un pārvaldības hartu;
12. mudina visus politiskos spēkus iesaistīties miermīlīgā un konstruktīvā dialogā, lai novērstu jebkādu pašreizējās politiskās krīzes padziļināšanos, un atturēties no turpmākas vardarbības un provokācijām;
13. atzinīgi vērtē Katoļu baznīcas bīskapu nacionālās konferences (*CENCO*) centienus panākt lielāku vienprātību par politisku pāreju; pieņem zināšanai 2016. gada decembra beigās panākto vienošanos, kura liedz prezidentam *Joseph Kabila* palikt amatā trešo pilnvaru termiņu, un kurā aicināts sarīkot vēlēšanas pirms 2017. gada beigām; atgādina visām iesaistītajām personām par to apņemšanos īstenot šo vienošanos un tādēļ mudina tās piemērot visus minētās vienošanās aspektus un iespējami drīz noteikt konkrētu grafiku nākamajām vēlēšanām; atgādina par lielo risku, ja iesaistītās personas nespēs panākt sekmīgu iznākumu;
14. mudina KDR valdību nekavējoties risināt atklātos jautājumus saistībā ar vēlēšanu grafika plānošanu, tā budžetu un vēlētāju reģistra atjaunināšanu, lai tuvākajos mēnešos varētu notikt brīvas, godīgas un pārredzamas vēlēšanas; atgādina, ka Neatkarīgajai valsts vēlēšanu komisijai jābūt objektīvai un iekļaujošai institūcijai, kurai ir pietiekami resursi, lai nodrošinātu visaptverošu un pārredzamu procesu;
15. aicina Eiropas Savienību un tās dalībvalstis sniegt atbalstu minētās vienošanās īstenošanā un vēlēšanu sarīkošanā; aicina starptautiskos dalībniekus nodrošināt būtisku politisko, finanšu, tehnisko un loģistikas atbalstu KDR, lai vēlēšanas varētu notikt līdz 2017. gada decembrim; aicina nodrošināt pārredzamību attiecībā uz visu finansiālo atbalstu, ko Eiropas Savienība un tās dalībvalstis sniedz KDR vēlēšanām;
16. aicina veikt pilnīgu, rūpīgu un pārredzamu izmeklēšanu par iespējamiem cilvēktiesību pārkāpumiem protestu laikā ar mērķi noskaidrot vainīgās personas un saukt tās pie

atbildības;

17. atzinīgi vērtē to, ka pret atbildīgajiem par vardarbīgo apspiešanu un demokrātiskā procesa kavēšanu KDR ir pieņemtas mērķtiecīgas ES sankcijas, tostarp ceļošanas aizliegumi un līdzekļu iesaldēšana; aicina Padomi apsvērt iespēju paplašināt šos ierobežojošos pasākumus turpmākas vardarbības gadījumā, kā paredzēts Kotonū nolīgumā;

o

o o

18. aicina ANO Cilvēktiesību padomi izmeklēt abās valstīs nesen notikušos smagos cilvēktiesību pārkāpumus;

19. prasa KDR un Gabonas varas iestādēm vistuvākajā laikā ratificēt Āfrikas Hartu par demokrātiju, vēlēšanām un pārvaldību;

20. aicina ES delegāciju izmantot visus atbilstīgos mehānismus un instrumentus, lai atbalstītu cilvēktiesību aizstāvjus un demokrātiju atbalstošas kustības, un īstenot pastiprinātu politisko dialogu ar varas iestādēm, kā paredzēts Kotonū nolīguma 8. pantā;

21. turklāt aicina ES un ĀKK valstis, sadarbojoties ar ANO un Āfrikas Savienību, arī turpmāk rūpīgi pārraudzīt vispārējo situāciju abās valstīs;

22. uzsver, ka stāvoklis Gabonā un KDR nopietni apdraud Centrālāfrikas reģiona stabilitāti kopumā; atkārtoti pauž atbalstu Āfrikas Savienībai, kurai ir ārkārtīgi svarīga loma reģiona politiskās krīzes un turpmākas Lielo ezeru reģiona destabilizācijas novēršanā;

23. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, Komisijas priekšsēdētāja vietnieci / Savienības augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos, Āfrikas Savienībai, KDR prezidentam, premjerministram un parlamentam, Gabonas prezidentam, premjerministram un parlamentam, ANO ģenerālsekretāram, ANO Cilvēktiesību padomei, kā arī ĀKK un ES Apvienotajai parlamentārajai asamblejai.